

Uddrag af Henry Georges "Fremskridt og Fattigdom, kap. 9.

Virkningen (ved inddragelse af jordrenten red.) på fordelingen (af produktionen/formuen, red.)

Grundårsagen til den bestående og voksende ulighed, har vi fundet i det forhold, at efterhånden som civilisationen går frem, giver den private jordejendomsret jordejerne en stedse større magt til at tilegne sig, hvad arbejdet og kapitalen frembringer. At kaste hele skattebyrden over på jordrenten vil derfor modvirke denne tendens til ulighed.

Når hele jordrenten blev taget af det offentlige, ville altså den samlede frembragte formue blive todelt: den ene part ville (i form af arbejds løn og kapitalrente) tilfalde de enkelte producenter; den anden part ville tilfalde samfundet som helhed til ligelig brug til alles gavn. I denne part ville alle få lige andel – den svage lige så fuldt som den stærke, barn og olding, krøblinge og blinde såvel som de sunde og arbejdsdygtige. Og det med rette; for medens den ene part skyldes hver enkelts personlige virksomhed, skyldes den anden den kraft, hvormed samfundet understøtter os alle. Da nu fremskridtet virker til at forhøje jordværdien, så ville altså – når denne kom det offentlige til gode – selve den årsag, som nu fremkalder stadig større ulighed, i stedet virke til at frembringe stadig større lighed.

.....

Nu er det klart, at inddragningen af jordrenten vil give jordspekulationen sit dødsstød, og løn og rente ville derfor stige betydelig, idet jordpriserne ville drives ned, og der åbnedes adgang til naturfordele, som nu er monopoliserede. Arbejde og kapital ville således ikke blot blive fri for de skatter, de nu må bære, men også absolut vinde ved jordprisernes nedgang fra spekulationshøjden.

.....

Og hvorledes ville ikke denne udjævning i formuefordelingen virke tilbage på produktionen, hindre kraftspild og øge kræfterne. – Var det muligt i tal at udtrykke det ligefremme pengetab, som samfundet lider ved de sociale misforhold, der nu fordømmer store folkelag til fattigdom og last, ville summen blive til at forfærdes over.

.....

Men ikke engang hermed er regnskabet sluttet. Den uvidenhed og last, letsindighed og mandighed, som uligheden avler, giver sig udslag i regeringsuduelighed og uredelighed, der medfører overordentlige misbrug og store tab.

.....

Når derimod arbejds lønnen stiger, og der åbnes nye udsigter til beskæftigelse, indgydes der arbejdet ny kraft. Det er en gammel sandhed, at arbejdet er mest produktivt dér, hvor lønnen er højest. Dårlig lønnet arbejde er altid sløjt.

.....

Arbejdets produktivitet vokser bestandig med den gennemsnitlige arbejds løn; for højere løn betyder forøget selvagtelse, intelligens, håb og handlekraft. Mennesket er ikke en

maskine, som kan udrette så og så meget og ikke mere. Det er sjælen, ikke musklerne, der er den store bevægekraft i produktionen. Den legemskraft, som mennesket besidder, er kun ringe, men den menneskelige åndsmagt kan beherske naturens uimodståelige kræfter. Forøger man folkets brede lags velvære og uafhængighed, da beriges deres ånd, hjernen kaldes til hjælp for hånden, det daglige arbejde besjæles af den åndskraft, som har forstået at måle infusionsdyret og følge stjernernes baner.

.....

De farer, som truer vor civilisation, skyldes ikke produktionsdriftens stagnation. Hvad den lider af, og hvad den må dø af, dersom der ikke bliver anvendt noget middel derimod, er fordelings ulighed.

Modtaget fra vor læser Brian Jaminson.

De, der nyder godt af naturressourcer, som i al evighed tilhører hele menneskeheden, skal kompensere resten af samfundet for deres brug.